

RAPPORT FÖR GEODATARÅDETS ARBETE UNDER 2024

Vision för geodataområdet 2040

” Geodata ger nya möjligheter för Sverige

Vi i det offentliga Sverige arbetar tillsammans och bygger en gemensam grund för digitalisering.

Med geodata, data om verkligheten, utvecklar vi Sverige för säkerhet, demokrati, tillväxt och hållbarhet.

Arbetet vid Geodatarådet leds av Lantmäteriet i samverkan med:

- Försvarsmakten
- Havs- och vattenmyndigheten
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB
- Naturvårdsverket
- Sjöfartsverket
- Skogsstyrelsen
- Statistiska centralbyrån, SCB
- Statens geotekniska institut, SGI
- Sveriges geologiska undersökning, SGU
- Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU
- Sveriges Meteorologiska och Hydrologiska Institut, SMHI
- Trafikverket
- Boverket
- Rymdstyrelsen

Utöver dessa myndigheter så finns fyra ledamöter som är personligt utsedda av regeringen. Dessa ledamöter representerar länsstyrelserna, kommunerna och en ledamot företräder Högskolor och Universitet i Geodatarådet.

Innehållsförteckning

Innehåll

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	2
SAMMANFATTNING	3
GEODATARÅDETS ARBETE UNDER ÅRET	3
GEODATARÅDETS ARBETE UTIFRÅN DEN NATIONELLA GEODATASTRATEGIN OCH VISION FÖR GEODATAOMRÅDET 2040	3
GEODATARÅDETS ARBETE UNDER 2024	3
ALLMÄNT	3
GEODATARÅDETS MÖTEN UNDER 2024	3
GEODATARÅDETS OPERATIVA STYRGRUPP	4
GEODATARÅDETS HANDLINGSPLANSARBETE UNDER 2024	4
<i>Styrning</i>	5
<i>Finansiering</i>	5
<i>Lagstiftning</i>	5
<i>Interoperabilitet</i>	5
<i>Data/teknik/innovation</i>	6
<i>Forskning och utbildning</i>	6
<i>Samverkan</i>	6
GEODATARÅDETS KOMMUNIKATION	7
GENERELLA NYTTOR UTIFRÅN GEODATARÅDETS ARBETE	7

Sammanfattning

Geodatarådets arbete under året

Geodatarådet har under året bestått av dels Geodatarådets ordförande, vilken utgörs av Lantmäteriets Generaldirektör, dels 14 myndighetschefer eller den person som den sätter i dennes ställe och dels fyra personligt utsedda medlemmar. Dessa fyra representerar Sveriges kommuner, Sveriges Länsstyrelser och Sveriges högskolor och universitet.

Geodatarådets arbete utifrån den nationella geodatastrategin och Vision för geodataområdet 2040

Under 2023 och inledningen av 2024 tog Geodatarådet fram en Vision för geodataområdet 2040. Syftet med både visionen och den nationella geodatastrategin är att vara gemensamma måldokument med ett önskat läge, på lite närmre respektive längre sikt, för geodataområdet utifrån beskrivna samhällsutmaningar och utvecklingsområden. För att omsätta teori till handling genomför Geodatarådet årligen ett handlingsplansarbete. Arbetet har under 2024 till stor del fokuserat på att omsätta visionen till praktiskt arbete, framför allt genom etableringen av fyra myndighetsövergripande nätverk: ett för gemensam bevakning av EU-initiativ och tre med syfte att förstärka det operativa samarbetet mellan myndigheterna inom de i visionen definierade utvecklingsområdena *Lagstiftning*, *Interoperabilitet* respektive *Data/teknik/innovation*. En mer detaljerad beskrivning av handlingsplansarbetet finns under rubriken *Geodatarådets arbete under 2024* i denna rapport och i de olika årsrapporter som skrivits utifrån varje aktivitet som genomförts inom ramen av handlingsplansarbetet.

Geodatarådets arbete under 2024

Allmänt

Arbetet bedrivs genom gemensamma möten, arbete i en operativ styrgrupp och ett gemensamt operativt arbete utifrån den fastställda handlingsplanen som består av ett antal aktiviteter som utgår från visionen och den nationella geodatastrategin. Geodatarådet utgör således en samverkansyta som dels ger delaktighet och samverkan i strategiska frågor, men går även ner på ett gemensamt praktiskt arbete med realisering.

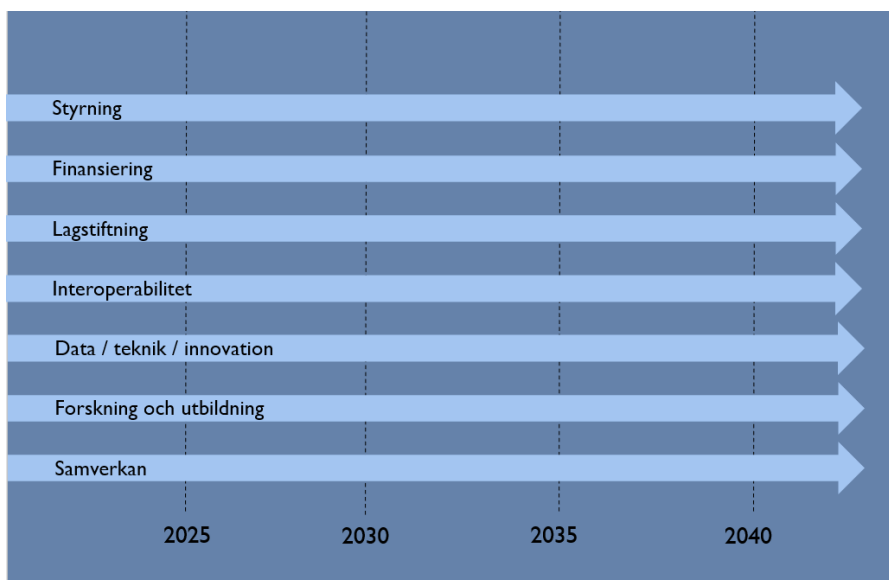
Geodatarådets möten under 2024

Geodatarådets möten har under 2024 fokuserat på förankring av Vision för geodataområdet 2040 och initiering av operativt arbete inom ramen för rådets handlingsplan som del i realisering av visionen. Myndigheternas arbete med införandet av särskilt värdefulla datamängder, HVD, har också varit en återkommande punkt, samt säkerhetsfrågor kopplat till tillgängliggörande av geodata. Geodatarådet har även följt arbetet med översynen av INSPIRE-direktivet inom ramen för EU:s *GreenData4All* och haft samtal om möjligheter till utökad samverkan kring respektive myndigheters utvecklingsinitiativ och inom miljöinformation.

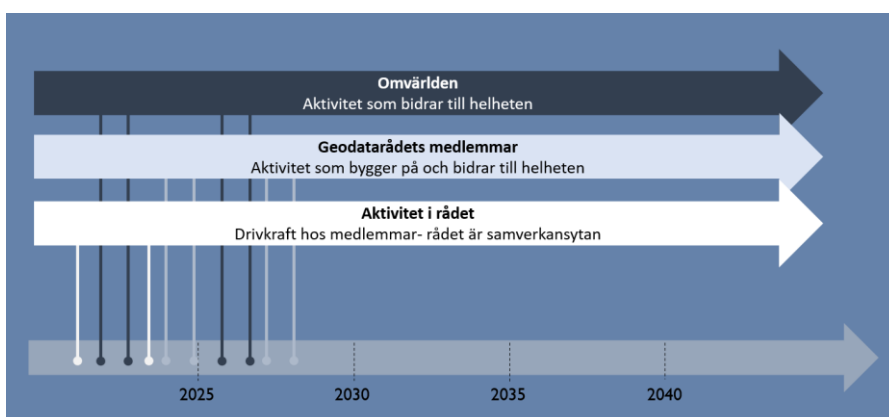
Geodatarådets operativa styrgrupp

Geodatarådets operativa styrgrupp har till uppgift att leda och stödja arbetet inom ramen för handlingsplanen. Styrgruppen är även med och bereder Geodatarådets olika möten, samt är rådande och stödjande i frågor som rör Lantmäteriets samordningsansvar inom geodatafrågor. Under året har gruppen träffats månadsvis och har vid dessa möten bland annat haft dialog med de olika aktiviteterna i handlingsplanen och arbetet med Vision för geodataområdet 2040, samt följt arbetet med översynen av INSPIRE inom ramen för *GreenData4All* inom EU.

Geodatarådets handlingsplansarbete under 2024

Figur 1. Utvecklingsområden i Vision för geodataområdet 2040.

Figur 2. Olika typer av initiativ som bidrar till visionen.

I Geodatarådets handlingsplan ingår ett antal aktiviteter som utförs gemensamt, där samtliga eller delar av medlemmarna i rådet är engagerade. Aktiviteterna utgår från de utvecklingsområden som definieras i Vision för geodataområdet 2040 (figur 1) och delas även in i tre kategorier utifrån vilket sammanhang de utförs inom

(figur 2). Geodatarådet har en årlig gemensam process i hur handlingsplanen tas fram.

Handlingsplansarbetet har under 2024 genomförts i bred samverkan, där flera myndigheter, kommuner och organisationer har varit involverade i någon av aktiviteterna. Inom varje utvecklingsområde har följande initiativ bidragit till Geodatarådets arbete mot Vision för geodataområdet 2040 under 2024:

STYRNING

Aktivitet i rådet

1. Myndighetsgemensamt nätverk för omvärldsspaning och kanalisering av information kring EU:s strategier för digitalisering har etablerats, två workshops har hållits och rapporter från dessa finns publicerade på Geodatarådets webbsida (se även utvecklingsområdena *Finansiering* och *Interoperabilitet*).

FINANSIERING

Aktivitet i rådet

1. Geodatarådets myndigheter har gemensamt arbetat med finansieringsfrågor, främst genom bidrag till regeringsuppdraget *Förslag till färdplan för att fortsätta digitalisera samhällsbyggnadsprocessen (LM2023/060342)*.
2. Myndighetsgemensamt nätverk för omvärldsspaning och kanalisering av information kring EU:s strategier för digitalisering har etablerats, två workshops har hållits och rapporter från dessa finns publicerade på Geodatarådets webbsida (se även utvecklingsområdena *Styrning* och *Interoperabilitet*).
3. Arbetsgruppen Ett säkert och robust samhälle har genom en enkät samlat in information om dagens förhållande (innan fullt genomförande av HVD), där geodata som är nödvändiga inom beredskapssektorn inte är avgiftsfria. Arbetet med sammanställning fortsätter under 2025. Mer utförlig information hittas i arbetsgruppen årsrapport på Geodatarådets webbsida.

Omvärlden

1. Sveriges budgetarbete påverkar vilka frågor rådets medlemmar har möjlighet att arbeta med inom handlingsplansarbetet, och det har under 2024 konstaterats att förutsättningarna ser olika ut för olika medlemmar.

LAGSTIFTNING

Aktivitet i rådet

1. Geodatarådet har bildat ett juristnätverk i syfte att skapa en gemensam förståelse för myndigheternas roll inom informationsförsörjning och i ett andra steg skapa ett forum för förankring och fördjupning av gemensamma juridiska frågor kopplat till digitalisering och informationsförsörjning. Mer information om arbetet hittas i nätverkets årsrapport på Geodatarådets hemsida.

Geodatarådets medlemmar

2. Flera av Geodatarådets medlemmar är också medlemmar i eSam.

INTEROPERABILITET

Aktivitet i rådet

1. Geodatarådet har följt utvecklingen inom INSPIRE, framför allt den översyn som nu görs på EU-nivå inom ramen för *GreenData4All*, både på rådets möten, operativa styrgruppen och i nätverket för teknik (se *Data/teknik/innovation*).

2. Geodatarådet har bildat ett nätverk för systemarkitekter i syfte att utreda/ta fram lösningar inom ramen för nationella geodataplattformen (NGP) och nationella grunddata (Ena).
3. Myndighetsgemensamt nätverk för omvärldsspaning och kanalisering av information kring EU:s strategier för digitalisering har etablerats, två workshops har hållits och rapporter från dessa finns publicerade på Geodatarådets webbsida (se även utvecklingsområdena *Styrning* och *Finansiering*).
4. Gemensamt arbete med finansiering från Myndigheten för säkerhetsskydd och beredskaps (MSB:s) anslag 2:4 Krisberedskap, gällande aggregering av information med olika säkerhetsnivåer.
5. Deltagande från flera medlemmar i rådet i ansökan om MSB:s anslag 2:4 Krisberedskap gällande fördjupad hotanalys av geodata.

Geodatarådets medlemmar

1. Lantmäteriet och Trafikverket är också ansvariga för grunddatadomänerna Fastighetsinformation och geografisk information respektive Transportsystem inom Ena.
2. Smartare samhällsbyggnadsprocess och tillgängliggörande av datamängder via Nationella geodataplattformen, där medlemmar i Geodatarådet har varit aktiva.

DATA/TEKNIK/INNOVATION

Aktivitet i rådet

1. Geodatarådet har ett gemensamt tekniskt nätverk som jobbar med olika tekniska frågor utifrån arbetet med INSPIRE. Detta nätverk få ett utökat uppdrag med dels NGP, dels Ena och nationella grunddata, men även tekniska frågor som förbättrar användarnas möjligheter till att kunna använda myndigheternas geodata.
2. Flera medlemmar i Geodatarådet har deltagit i ett arbete för en framtida nationell datainsamling genom flygburen scanning, med syftet att ta fram förslag på nytt nationellt flygburet insamlingsprogram utifrån samhällets behov (även under *Samverkan*).

Geodatarådets medlemmar

1. Särskilt värdefulla datamängder, HVD, där Geodatarådets medlemmar under året har uppfyllt eller arbetat mot att uppfylla kravet som började gälla 9 juni 2024 eller om uppskov beviljats senast 9 februari 2025.

Omvärlden

2. Nationell hubb för digitala tvillingar (RISE).

FORSKNING OCH UTBILDNING

Aktivitet i rådet

3. Projekt inom Geodatarådets handlingsplan för att stärka kompetensförsörjningen i geodatabranschen, där en kommunikationsplattform (valjgeodata.se) har tagits fram tillsammans med kampanjer i syfte att få fler ungdomar att söka sig till utbildningar inom geodata. Ett branschövergripande kompetensråd finns också etablerat för hantering av utmaningen inom kompetensförsörjningen.

SAMVERKAN

Aktivitet i rådet

4. Geodatarådet och den operativa styrgruppen har arbetat med ett förslag till gemensam översikt över utvecklingsinitiativ inom respektive myndighet som bidrar till utveckling inom geodataområdet, med koppling till de olika utvecklings- och målområdena inom Vision för geodataområdet 2040.
5. Geodatarådet och den operativa styrgruppen har påbörjat arbetet med förslag till samverkan inom miljöinformationsområdet.
6. Flera medlemmar i Geodatarådet har deltagit i ett arbete för en framtida nationell datainsamling genom flygburen scanning, med syftet att ta fram förslag på nytt nationellt flygburet insamlingsprogram utifrån samhällets behov (även under *Data/teknik/innovation*).

Geodatarådets kommunikation

Geodatarådet finns till för geodataområdet och behöver kommunicera det som händer och det som ska hända inom Geodatarådets regi. Det sker genom dels lunchseminarier som hållits ca 14 dagar efter varje möte med Geodatarådet (med undantag för Geodatarådets internat 26–27 november 2024), nyhetsbrev som utkommit 4 ggr per år och genom ett årligt geodataseminarium.

Generella nyttor utifrån Geodatarådets arbete

Nyttorna för de som medverkar i Geodatarådet är att få en gemensam dialog i gemensamma frågor på en strategisk nivå och möjlighet att påverka hantering av frågor och enskilda ställningstaganden.

Nyttan för regeringen är möjligheten till att få gemensamma ställningstaganden och yttranden, och att det finns en etablerad samverkansyta för uppdrag som regeringen vill utföra inom geodataområdet.

Nyttorna för samhället och samhällsmedborgarna med Geodatarådet är att kunna få en förståelse och transparens om vad som sker och kommer att hända inom geodataområdet.